

PÉCSI FIGYELŐ.

Előfizetési díj:

Postán vagy Pécsre házhoz küldve: egész évre 5 ft., félre 2 ft. 50 kr. negyed évre 1 ft. 25 kr.

Egyes szám 10 kr.

Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvker. (Széchenyi-ter.)

Hirdetések ára:

Egy öt hasábon petít sor egyszeri megjelenésért 6 kr., 3-szor 5 kr., 10-szerért 4 kr. fizetendő. — Minden hirdetés után 30 kr. költségű fizetendő. A nyilatkozó petít sor 10 kr. A hirdetési díj előre fizetendő.

SZERKESZTŐI IRODA:
Ferencciek utczája 44. sz. I. emelet.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:
Böhm C. F. úrnéki irodájában.
Ferencciek templomának áttolójában.

Krampusz.

Igazán mulattató még e szomorú világban is, midőn a hitszegés, rablás, fosztogatás, erőszak, uri és korcsmai párbajok, öngyilkosságok, lopás, betörés, sikkasztások sat. sürű napirenden vannak, olyannyira, hogy már-már az egész keresztény társadalmi rend felbomlottnak lenni látszik, midőn annyi elvetemült férfi prostituálja, szemérem nélkül eladja magát a hatalomnak hitvány anyagi érdekből, mint a mennyi ezeken es ezeken a túlfeszített fényűzés és pazarlás által lestimult családok szép és bájos külsejű, de munka helyett a henyéségre nevelt nőtagjai közül léptek a szégyen pályájára s hirdetik európaszerte, de már világszerte is állapotaink nyomorultságát, — e valóban szomorú világban is mulattató a „szabadelvtű” hazugságok mestereinek a szubvenziós zsákból, vagy bizonyos osztály és felekezeti érdekből busásan megfizetett tollforgatóknak egyhangú ijesztgetése, hogy „jön a reakció!”

Mintha bizony a mi tisztességes hazafi közönségünknek volna oka félni tőle!

A ki átélté a deákpárti kormányok gazdálkodását és garázdálkodását, a ki nyögött a „szabadelvtű” pártkormány nyolcz hosszú éve alatt, az már az ördögtől sem fél többé, nem hogy a reakciótól, rosszabb a Tiszakormányánál az sem lehet, de következményeiben igen sokban üdvösebb. Hát ezek a hazugságok felnevelkedett „szabadelvtűk” azt hiszik, hogy a magyar közönség oly bárgyu, hogy át ne lássa a világesalást, mit „szabadelvtű” czégtükkel tiznek az ország és magyar nép rovására!

Most azzal ijesztenek, hogy az osztrák származású Magyarországon indigena mágnások nem csupán azért vállalkoznak a magyar felsőházban szavukat érvényesíteni, hogy ezzel a keresztény-zsidó párosodási törvényjavaslatot, mely szerintük „szabadelvtű” irányu, megbuktassák, mert ezen csekélység miatt nyugalmukat

nem áldoznak fel, hanem főleg azon czélból, hogy megbuktassák a Tiszakormány „szabadelvtűségét” — megdöntsék a dualizmust, behozzák a foederalizmust, Horvátországot függetlenné tegyék az anyaországtól, behozzák az agrár politikát, mely alatt a robot és dézsma is rejlik s akárhany ily badarságot, mikre nem érdemes, hogy egy czáfoló szót is vesztegessünk, olyannyira együgyűek és neveltségeselek.

A püspökök nem ijedtek meg Tisza fenyegetéseitől s leszavazták a zsidó-keresztény párosodási törvényjavaslatot, de az alsóház ellenzéke sem fog megijedni a reakció krampuszától egyszerűen azért, mert közjogi állapotainak felbomlása és a foederalizmus felé terelése igen kényes experimentum volna, ellentétben áll az uralkodóház sok százados házi politikájával és jól felgottott érdeke eltiltja annak követésétől.

Más tekintetben pedig igen megelégedtünk már a Tisza-szabadelvtűséggel, melynek törvényalkotásai majdnem egytől-egyig a legsötétebb reakció fojtó gőzétől áthatvák.

Csak olvassa el valaki azon drákói törvényeket, miket a büntető kodex részab a politikai büntényekre és vétésekre, a büntető eljárásról törvényjavaslatot, melyet a kormány elfogadott s mely kizárja az esküdtszék bíráskodását s mely ennél fogva a politikai zsarnokság és elnyomás legével van megítatva s Magyarország büntügyi bíráskodását alább süllyeszti, mint minő oroszországi!

Vagy abban rejlik ezen törvények és javaslatok szabadelvtűsége, hogy kedveznek a közerkölcsiség romlásának, a család és hamis bukásoknak, vagy szabadelvtű talán azon irányu, mely perhorreskálja a kötelező polgári házasságot, de megengedné a vallás-erkölcsrontó párosodást, melyből vallás s erkölcs nélküli korcs-nemzedék válnék.

Lám az igazi szabadelvtűség hazája, a polgári házasság szülő földjén Franciaországban az általánosan

kötelező polgári házasság nem jelenti azt, hogy a keresztény és zsidó köztli házasság meg van engedve és törvényes, az a szabadelvtű törvény jobban megőrizte a vallás erkölcsi hatalmát, s ezért a felsőház szavazata ország-szerzte hozzánnával lett fogadva.

Az is, hogy a Tiszapárt kormányzása idejében a választási törvény kacskaringós mesterkedésekkel és a becstelletes egyenes ut, az egyforma cenzus ravasz elkerülésével akként lett kiszabva, hogy a független választók száma tetemesen apasztassék, ellenben kivált a városokban élősködő lógósok egész csirhéje bevétesék a választók lajstromába, nagyon rávall annak szabadelvtűségére, mely egyenlő jogot, egyenlő terhet követel, nem pedig jogfosztást!

Nálunk nincs oly párt, mely a reakció hívének vallaná magát, még a konzervatív tisztességes elnevezést sem akarják elvállalni s tetteleg az ellenzéken nincs is oly elem, mely mérsékelten bár, de haladni nem akarna.

A reakció az egyes egyedül a „szabadelvtű” párt boldogító keblében honol, ott van otthona, a hol Tisza Kálmán úr szövi a hálót az ország nyomorának fokozására.

A reakció tehát nem jön, hanem itt van, a nyakunkon évek óta, s ha valami jön onnan a Lajthán-túlról, mely elsöpri a Tisza-kormányt, nem féltünk attól, de örülnénk annak, mert elsőprené a reakció legveszedelmesebb fajtát.

Zágrában megint csak törvényen kívüli állapot van; az indemnitut nem bírta a tartománygyűlés az újv előt lejárlyalni s így budget nélkül zöckent át az újvébe. Elkészítették ugyan annak tárgyalását, de az ellenzék számos felszólalással és interpellációkkal hátráltatja. — A tizenegyes bizottság ülést tartott, melyben a bán is jelen volt. Gyurgyevics előadó Vojnovics indítványa ellenében következő ellenindítványt terjeszt elő: 1). Mondassék ki, hogy a kir. biztosság létesítése által az alkotmány megsértett. 2). A királyhoz intézendő felirathoz az alkotmány megóvása és oly rendszabályok hozatala kérelmezendő, melyek az oly sé-

relmeket jövőben lehetetlenné teszik. Ez indítványt némi módosítással elfogadta a bizottság többsége négy szavazat ellen, Vojnovics kisebbségi indítványt tesz a tartománygyűlésen.

Az oroszok rokonszenve a horvátok iránt. A félhivatalos „Peterburszkija Vjedomoszty” cikket ír a horvát országgyűlésen történt botránokról, végre arra a következtetésre jut, hogy a horvátok jogosan követelik ugyan autonómiájuk kiterjesztését, de a harmas királyság eszméje nem találkozik az oroszok rokonszenvével, mert Nyugat-Európában az orthodox-szlávok rovására alakulna egy kath. szlav birodalom.

Fiatal főispán. Gróf Batthyányi Lajos, gróf Batthyányi Géza fehérmegyei bírtokos fia és Andrássy Gyula exkülgügy-miniszter veje, — ki a mult 1883. évi július hó 24-én töltötte be 23. évét Győr-megye és a város főispánjává neveztetett ki.

A magyar főrendiház igazoló bizottsága e hó 7-én tárgyalta 9 herceg, 37 gróf és 16 báró kérvényét, királyi meghívók kiadására, a hercegek mind osztrákok, a többi mágnás közt sok az erdélyi hétszilváfás, kik a kormány mellé való szavazására vannak verbuválva. — Azonban kétes vajjon a házassági törvényjavaslat újabb tárgyalásakor megjelenhetnek-e, mert a kir. meghívók kiadása nem fog oly nagyon siettetni, — A bizottság a kérvényeket kedvezően intézte el.

A főrendiház reformjáról írják, hogy a jövődöbeli főrendiház egy harmadik kinevezett tagok, két harmadát a különböző hitfelekezetek magasrendű egyházi méltóságainak képviselői — a czimzetes püspökök és apátok kivételével — továbbá ama grófok és bárók fogják képezni, a kik legalább is 3000 forint egyenes állami adót fizetnek. Ezzel azonban semmi este sem volna kimondva, hogy a czimzetes püspökök és főispánok a főrendiházi tag-ság tekintetében inkompatibilisek volnának, sőt a főrendiház élethosszigan kinevezendő tagjainak kinevezésénél első sorban éppen a főispánokra, a kik eddig élénk részt vettek a tanácskozásookban, lesznek tekintettel. Az ilyen reform, vagy inkább deform illik a Tisza-szabadelvtűséghez.

Tisza Kálmán megmozgat minden követ, hogy a legközelebbi főrendiházi szavazat eredménye kedvező legyen kormányra filozemita irányának. — E hóban ő felségénél kihallgatáson volt Bécsben, azután Reiner és Vilmos főhercegeknek és Erzsébet özvegy főherceg-aszszonyánál tisztelgett, délután hosszabb ideig volt Vantelli pápai nuncziusnál, többi látogatásai nem oly különös érdeketek, mert elsőbbek nem ok nélkül szoros

összeköttetésbe hoztak a zsidókkal vegyes házasság kérdésével, ugylátszik a miniszterelnök a pápa által akar hatni a püspökökre és e czélra oda küldte Rómába intim barátja, a szamos-ujvári g. kat. püspököt, ki pápai audienciáját eszközölt ki magának. — A volt debreczeni pápa tehát Kanosszába megy Bécsbe és Rómába, hogy czélt érjen. Eddig semmibe sem vette a nuncziust, sőt akkor midőn Jakobini Budapesten volt bucsuzásra és ott ebédet adott a diplomáciának, Tisza kimentette magát a megjelenés alól. — Lapjai most kiegyezésről szólnak, melynél fogva a törvényjavaslat általánosságban elfogadtnék a részletekben azon módosítással, hogy a gyermekek keresztény vallásban neveltessenek.

Külföldi szemle.

Az angol kormány még nem tudta magát elhatározni arra nézve, hogy mit tegyen az egyiptomi válságos helyzettel szemben.

Az egyiptomi kormány nem veszi magára a felelősséget a miatt, mit az angol kormány javasol, hogy t. i. adja fel Szudán, Nubiát a Nilus második eséseig, mert, ugymond, ez a magas porta tulajdonja, a mit megőrizni kötelessége, inkább lekötözt, az angol ravaszság oda akarja terelni a dolgot Egyiptomban, hogy benszüllötték kormányát lehetelneise, amidőn azután angolokat helyez Egyiptom nyakába és elbálik vele kénye szerint, hogy pedig még válságosabbá tegye a helyzetet a máhdi, vagy álprótétának nevezett felkelők vezérének diadalait és terjeszkedését egyelőre nem akadályozza, végtére azonban mégis kénytelen lesz egész erejével utáni állani.

Eddig a khedive csak egy egyiptomi minisztert tudott fogni, Nubar pasát, de már a pénzügyminiszterium egy angolnak Edgar Vincenznek hatalmába került.

Most már bizonyos, hogy a czár balcseséről szóló hírek koholmányok, mert az bizony a nihilisták merénylétének eredménye volt. A czár gazdasai vadászaton agyonlőni akarták és ez az utolsó percében elárulva, a czár gyorsfutár által értesítve lett, azért feladva a vadászatot, gyorsan elhajtani akart, de a nihilisták már akkor két fogaton nyomában voltak és sebes hajtás közben több lövést tettek miközben a czár fogata is egyszer felborult. — A czár sebet löseknék mondják, mert ezt a használt orvosszerekből következtetik.

A titkot megtudta az utolsó perczekben Szudejkin alezredes a titkos rendőrség főnöke, ki ezért életével adózott.

Pétevréről jelentik újabbán a következőket: Minthogy hivatalosan csak Szu-

Nem kevésbé rossz tulajdonsága a nők indirekt befolyása politikai eseményeknél. A történelem felmutatja, hogy azon válságokra, melyeket Bacon „állambetegségnek” nevez, a nők befolyása vezetés volt. Medicis Katalin(a liga harcaiban) és Michel Luja (az utóbbi párisi katasztrófaban) továbbá az első francia forradalmi Tricotusok és az utóbbi forradalmi Petroleusok óta mondhatjuk, hogy a nők inkább fokozták, mint csillapították a nép dühét.

Nevelés, mely a nőket gondolkodó elmékké teszi és a nagy kérdések logikaibb megismeréséhez vezet, bizonyára azt fogja eredményezni, hogy a könyörületeséget és igazságot akkor kell előmozdítani, a mikor mindkettő legnagyobb vesztélyben forog.

Azonban ezen elmékkedés nagyon közönséges és elvont; a nők közvetlen kötelessége; az anyai kötelesség és legszébb hivatása a jótékonyosság. Ami anyai kötelességtiket illeti, könnyen bebizonyítható, hogy ebben is a jelenlegi (fizikai, szellemi és erkölcsi) nevelési rendszer veszélyes a társadalomra.

A mi pedig a nők jótékonyági feladatát illati, nem szenvedhet kétség, hogy a szellem iskolázatása legjobb eredményhez vezet, minthogy komoly nevelés azon meggyőződésre juttatja őket, miszerint a jótékonyosság, mely csak a sziv impulzusán, nem pedig az ész itéletén alapszik, eddig csaknem több szerencsétlenséget idézett elő, mint enyhülést. A jótékonyág gyakorlása tehát csakis alapos nevelés által módosítható elő.

Balkányi Simon.

TÁRZA.

Tovább...

Tovább fejlődni nem hagyom a bajt, Kis szivedet lány megkérdezem; Mert a kétély, mit keblembé vésett, Csak észleztél rég fájó sebum! — Szemeidből a remény sugara Köríti át néha lelkemet; Felhőbe hull aztán szép csillagod, S minden remény-sugárt eltemet. — Nem láthatok dobogó kebledbe, Nem láthatom jövődöm titkát; Mert az égbolt, a mely fölő hajol: Elfed minden égi látományt.

Ne rejtsd tovább érzésid világát, Térd elömbé jövőm végzetét... Üdvöt adhatok édes szerelmeddel: De ha megvetsz, szívem téped szét... Réthy.

A nevelésről.

Már régen foglalkoztatja a világot e kérdés: megnyitassák-e a nők részére is a felsőbb tudományok temploma: az egyetem.

E tekintetben különféle nézetek nyilvánultak. Sokan igenlőleg, de még többben tagadólag járultak e kérdéshez; sőt nálunk még beszélni sem mernek róla. — Azonban az érdeklődés mindinkább fokozódott, s különösen Amerikában termékeny talajra talált.

Midőn 1872. év körül egy Sage H. W. nevű tanácsnok Brooklynban 250,000 dollárt ajánlt fel az egyetemnek, ha megengedtetik a nőknek is részt venni az egyetemi előadásokban, nagy szelet kavart

e kérdés és sok érdeklődőket csoportosított maga köré. White Andrew D. elnök, látván a szerföltötti érdeklődést, e kérdést tanulmányává tette és egyik hosszabb műtvében ekkép nyilatkozik: a nevelési rendszerre vonatkozólag:

A nőkérdés — mondja White a többiek között — részint igazak, részint igaztalanságok és részint téveszmék rejt magában. Általában azt tartjuk, hogy a nő segédtsára férjének, hogy támasza a nehezségekben, tanácsadója a szerencsétlenségben és vigasztalója szenvedéseiben; továbbá a férj szellemének műveltek kell lenni, hogy a nehezebb dolgokat alapjában megértse, a nőnek pedig annyi műveltség, a mennyi elegendő arra, hogy magát hasznossá és kedvessé tegye; a férj diésősege testben és lélekben nyilvánul, melyek valamely nehezebb feladat megoldása, vagy komoly életharaz virmányai fölött örömet éreznek, a nő diésősege pedig azon tulajdonságban, melyek lehetővé teszik neki az efféle feladatokat szellemével megvilágítani, de az életharazban nem szabad részt vennie, legyen a férj munkatere a kalapács, vagy kereskedés, jölteveleg hat rá, ha gondolatai túlszárnyalják munkaköre határát; a nő munkatere pedig a ház legyen, s sohasem gyakorol reá jótékony befolyást, ha gondolatai a munkaköre határain kívül rajongnak. A férfinak műveltek kell lenni, hogy képes legyen vizsgálódni, megfontolni és határozni; a nőnek csak kevéssel kell több, mint hogy tudjon férje határozataiban meggyezni; a férfinak tehát szüksége van az egyetemre és tudományra, a nőnek azonban nagyon elegendők nevelőintézeteink, melyek a jellem — a munka — a nevelés és a nő állásának teljesen megfelelnek.

Ezen teoria igazságait a téveszmék elpálástolják. Azon való, hogy a nő férjének segédtsára, a gyakorlatban oda vezette a nevelést, hogy meg van benne semmissége az erő segíteni, tanácsolni és ápolni. Az eredmény oda vezetett, hogy komoly férfiak csakhamar meggyőződtek, miszerint segédtsáraik kellemetlen és szorult helyzetben alig mutattak több állhatatosságot a nőinbergi báboknál. Az ilyen nők segédkezését leginkább akkor kénytelen a férj nélkülözni, midőn arra legelőször szükségét érez. Sőt ha ilyenkor tanácsért és vigasztaló szavakért folyamodni kezd, kétségkívül néhány morza filozófiára bukkanna, mely a nevelőintézet falai között fogamzott meg agyában és a teremben, vagy könyhában fejlődött ki. Ha látni akarjuk, hogy egy tökéletesen nevelt nő, ki ugyanazon nagy szellemek gondolataival táplálatik, melyekkel a férfi, mikép segédkezik, tanácsol és vigasztal — mialatt háztartási kötelemek is megfelel — ugy legnemesebb példaként idézhetjük azon esetet, hogy Mill Stuart John nejenek tulajdonította egyik legkittünőbb művét. És ha nagyjából vetünk egy tekintetet az egyesek kellekeiről a világ kellekeire, azon meggyőződésre jutunk, hogy eme, a nők hivatását tárgyaló optimisztikai teoria tényekkel meg nem erősíthető és hogy a jelenlegi nevelési rendszer a legnagyobb bajokat szülte a társadalomnak. Egyike ezeknek a fénytűzés.

Alig találhatók a modern civilizáció különlegességei között nagyobb balgaság, mint azon rettenetes pénzadó, melyet a legerkölcselemben világváros kevésbé tisztelt asszonyai a néprek róttak. Gonyvoldhatnak ezen állításom fölött, de ez megczáfolhatatlan tény, hogy némely fiatal férj, ki a párisi Breda-negyed igényelneinek hódoló, fénytűzést sóvárgó neje óhajait kielégíteni akarja emberfőfeletti meg-

dejkinek temetéséről adtak értesítést, tömredék hír kering városzerte a gyilkosságáról. E hírek közül igen sok valának bizonyítva. Az a lakás, melyben a gyilkosságot végrehajtották, Szudejkiné volt, ki azt Jablonszki neve alatt bérelte ki. Jablonszki fanatikus nihilista, ki elfogva és elítélve kegyelmet és szabadságot, meg nagy fézetést kapott azért, hogy volt nihilistárait elárulja és a titkos rendőrséget nyomba vezesse, de ki azért mégis a nihilisták híve maradt, ez azzal a hírrel esalta magához a rendőrgazdát, hogy lakásán gyűlést tartanak a nihilisták s ha elmegy oda, meglesheti őket. Szudejkin el is ment hozzá egy Szudovszki nevű rokonával, ki azelőtt maga is részt vett a politikai ügyekben s most a rendőrségnek szolgál. Mindketten spanyolfal mögé ültek. A házmester, ki hallotta felülről a zajt, azért nem ment föl a lakásba, mert Szudejkin meghagyta neki, hogy ne törődjék vele, akárhogy zajognak is odafenn. A ház előtt sétálgató rendőrököt pedig arra utasította, hogy ne állják útját senkinek, aki abból a házból jön ki. Így menekültek meg a gyilkosok. az egyetemen a nihilisták proklamációját találták, mely tudatja, hogy Szudejkin a végrehajtott bizottság parancsára gyilkolt meg. — Szudejkin 37 éves volt; közvetlen főbűnből nemrég neveztek ki bolgár belügyminiszterre. — Az elmúlt három nap alatt tömredék embert fogtak el; Wolkensteiné, kit még Szudejkin tartóztatott le, megvallotta, hogy része volt a Krapotkin herceg ellen elkövetett mérséltetésben. Jablonszki igazi neve Degajev és azelőtt tiszt volt az orosz hadseregben Szudejkin áruházban ment hozzá kísérőjével s miatt a nihilisták beszélgetéseit hallgatták, a rendőrgazdát hátba lökték s aztán feszít vassal támadták meg. A meggyilkolt fontos okmányait elrabolták. A pétérvári orvosoknak meghagyták, hogy jelenték föl azt az embert, aki elmegy hozzájuk, hogy sebesült karját bekötöztessék. Bizonyosnak látszik, hogy a gyilkosok egyike megbesült.

Püspök-jelöltek a dunamelleki ref. egyházkerületben.

Három egyaránt kitűnő egyén körül csoportosulnak a pártok — mond Fejlesztő Sándor ur luszoki lelkész-társam a „Pécsi Figyelő” 51. számában, ezek: Baksa Sándor, a baranyamegyei születésű, erős karú kormányzó solti egyházmegyeyi esperes; a nagy tudományú Filó Lajos nagykereskedő lelkész és Szász Károly az ismert költő és miniszteri tanácsos. E három egyaránt kitűnő egyén körül azonban ki is tűnik az összehasonlítás tisztelt kollegám közlésében, mind föl, mind lefelé menő irányban és pedig fölfelé Szásztól kiindulva ilyen formán: nagy, nagyobb, legnagyobb, — lefelé pedig Baksaától kiindulva ekként: nagy, kisebb, legkisebb. Mert míg Baksa után ott állanak a baranyamegyeyi születésű és erős karú kormányzó esperes elnökei, már Filónál, a nagy tudományú nagykereskedő lelkész mellett elmaradt az egyházkerületi főjegyző, a püspök után második személy előnyös jelölése. Szászról pedig csak az ismert költő említették. Besósnat, de ez az ismert költő jellemzés itt majdnem olyan naivul veszi ki magát, mint mikor az egyszeri képezései tanuló Czuczor Gergelytől akarván valamit szavalni, a darab címét eként jelenté ki: „Ballada Czuczor Gergelytől.” Szász Károly az ismert költő, de utána van az is téve, hogy miniszteri tanácsos, mely — amint később a közlésből kitűnik — igen igen ominozus körülmény Szász Károly megválasztására nézve.

Már hogy melyik nagyobb a három között, én azt itt most nem vitatom, mondjuk inkább a költővel „nem tudom én melyik nagyobb.” Aldjuk érte a gondviselést, hogy az elhunyt nagy püspök helyébe három közül választhatunk. De azt tudom, hogy az egyikhez a legrégebb szent barátság, a másikhoz hódoló tisztelet, a harmadikhoz pedig az a valami vonz, mely mindenkit, ki Szász Károly értékét át-élteti és érezni képes, az az tudom, hogy ez a hős köztársaságok, az egyes egyházak presbiteriumai, az ezeket vezető lelkészsorsok, mind öntudatosan fognak szavazni és bákire a három közül, mindegyikkel önmagukat tisztelik meg.

Azt is mondja t. kollegám, hogy meggyőzőbb a Baksaipárt, leggyengébb pedig — mert csak egy-két bivet számlál — a Szász-párt. De hát hogyan és honnét tudja ezt oly határozottan? hisz senki a más szívébe be nem láthat, nem tudhatja, kik azok az igaz lelki szavazók, kik az ő jelöltjének hívei, egyedül csak a szavazat felbontásakor tudja meg majd mindegyik párt, kik legyenek az övéi.

Hanem hogy Szász Károlyban az autonómia erős bástyáját a lelkesíti kor nem reményli feltalálni, már ez, kedves kollega ur! egy Szász Károlyval szemben álltva, — legalább is ok nélkül előleges elítélés; holott éppen az ő magas állásán szerzett államférfi tapasztalata és bölcsesége lehet egyik legjobb garancia arra nézve, hogy szükség idején ő tudja legjobban, hogy ki és mi ellen kelljen az autonómia

megőrní és megvédeni s az ő töle eredő szót bizonyára megértik és megmértlegelik nemcsak ide lent, hanem oda fent is s azért kívánék egyházközpontból komoly figyelemre méltó Szász Károlynak püspök-jelöltsége.

Erről a leggyengébb pártól azt is mondja kedves kollegám, hogy jelöltje érdekében azt a hírt röpitette világá, hogy Baksa a jelöltségről Szász K. járása visszalépett és hozzáteszi, hogy ez merő tres koholmány. Habet rectum, én is azt mondom, hogy az a szenzáció hírt alaptalannak tartom; mert K. A. utól többen kaptunk ugyan levelet, de abban arról, hogy ez a hír terjesztetik a Baksaipárt ellen — egy szó sincs, de miért is volna! hisz a három egyaránt kitűnő egyéniség nem szorult arra, hogy egymás kisebbitése, vagy valótlanosságok terjesztése által igyekeznek saját pártját erősíteni. De a mit t. kollegám cikkke legvégén említi, hogy a Baksaipárt és Filó pártjának vezérférfi Szász K. megbuktatására szolidaritást vállaltak: ez bocsánatot kérek, — olyan indiskréta dolog volna, a mit egy Filóról és Baksaipárt, hogy az tudtokkal és beleegyezéssel történhetik, föltenni sem szabad; róla pedig, — ha ilyesmi csakugyan történt volna, — beszélni vagy hírlapban írni szabad, de nem idomos.

Am szavazzon mindenki legjobb meggyőződése szerint, a választás megtörténte után pedig legyen közzétitknt szent a békeség.

Dömötör Károly nagyhársányi ref. lelkész.

A „Pécsi Ezop” nyilt levele a szerkesztőhöz.

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Midőn a „Pécsi Ezop” első és mutaványszámát szétküldöttém, valódi bensőség-teljes, mondhatni igazotat lelki vágygyal mertem pillantani a közeljövőbe. Tizenegyszer fordult meg azóta a föld saját tengelyén, — hü kísérje a hold is immár java útját megtevé a föld körül. És mégis a mily gyorsan elsurran rövidke idő ez az örökkévalóságban, — ép oly végtelen hosszú lehet az azon földtaposónak, akinek mint nekem is e két hét, csak évek által nyújtható tapasztalatot juttatott osztályrészzül. Tapasztalatot, mely nem épen édes, de nem is épen nagyon keserű. Valódi fuzióját émi át az édes és keserű tapasztalatoknak, és abból kibontakozni, nem csakély tájékozottságot igényel!

A „Pécsi Ezop” címűt helyi élelzap mutaványszámát szétküldöttém 1000 és néhány példányban.

Ezop az utcsinalás herculei munkáját megkezdette. A munka folyt ernyedetlenül. Még mindig jókora szirt fektűt Ezop előtt, midőn a véletlen sors oda vetett egy segítséghez, — egy értelmes, okos arcú fiatal emberhez, aki így szólta meg: „Ezop! te nagy munkához fogtál, a szirtnek jó fele még áttörésre vár, — sokat közezkáztatál akkor, ha lankadt erővel kellene megretírnöd a munka beferezte előtt, — hagyj fel tehát munkáddal s hallgass meg. Nézd a jelzőket itt, melyeket magam raktam le, még mielőtt te munkához fogtál, az utat én akartam átörni, de te megelőztél. Egymagad megszokadsz, miként tán magam is megszokadtam volna e nagy munkában. Jövők tehát segítségül; egyesült erővel a nagy munka is kicsiny leand. . . . Nos?” — Isten hozott, állj oldalam mellé és lássunk munkához! felel Ezop. „Oh nem ugy van az Ezop! — a munka nagy, ami reánk vár, de az eszközök még nincsenek teljes birtokomban, jöjj tehát vélem; fardalmaidat a mig kipihenheted, megszerzem az eszközöket s majd áprilban együtt fogunk munkához, beegyezel-e?” Elfogadom ajánlatodat, ha téged is oly nemes cél vezet a munkára, de mondd meg előbb, ki vagy te merész ifju? — „Veréb Jankó a nevem.” — Ismerlek már a „Vörös hajú”-ból, — te derek, okos, mindent látó-halló vagy, elfogadom jobboldat.

E párbeszéd és az erős meggyőződés, hogy a nagy missziót egymagam teljesíteni mégis közezkáztatással jár, birt arra, hogy a „Pécsi Ezop”-t beszüntessem — bár az előjegyzések száma már-már kedvező összeget mutatott föl. Várady Ferenc barátom az, ki mint „Veréb Jankó” segítségemre jött. Az ő neve, eddigi irodalmi szereplése nem csak e városban, hanem hét falu határában is annyira ismeretes — előnyös oldaláról, hogy a cél elérésére tökéletes garanciát, nyugpontot látok.

Megszüntetem tehát mával a „Pécsi Ezop”-ot, hogy Várady Ferenc barátommal társulva, április elsőjén, a bolondok hónapja első reggelén, újult erővel, gazdag tapasztalattal a nagy munkát újra fölvegyük „VERÉB JANKÓ” czég alatt. Azon reményvel intek tehát becsütött tisztelt olvasóimnak, szeretett előfizetőimnek, aláíróimnak és munkatársaimnak, hogy az új czég alatt áprilisban a újra találkoznunk fogunk.

Maradtam a tek. szerk. urnak kiváló tiszteletem nyilvánítása mellett

alázatos szolgálja
V. Fintha Dénes.

Törvényszéki csarnok.

Előadott polg. ügyek:

Január 8-án.

Kissfaludy Imre kir. tszéki bíró által.

Kremzír Károly — Billitz Hermann esődtömege elleni igényper.

Vésey Rezső kir. tszéki bíró által.

Varga József és Varga Jónás — Varga Antal holtá nyilvánítása iránti ügye.

Pap Julianna — Dümse Péter ellen házassági kötelek végfelbontása.

Január 10-én.

Bogyay Pongrácz kir. tszéki bíró által.

Balog András és neje — Nagy István ellen ingatlan tulajdonjogának megítélése és jár. iránt.

Czizer József — vl. Lechner testvérek esődtömege ellen 112 frt 15 kr. tőke és jár. iránt.

Balogh Mihály — Neumann Markus ellen okirat kiállítására való köteleztetés iránt.

Előadandó bünt. ügyek:

Január 14-én.

Tamács József és társai ellen erőszakos nemi közöltetés miatt.

Peti János ellen gondatlanság által okozott testi sértés miatt.

Január 16-án.

Benkő József ellen súlyos testi sértés miatt.

Pfiszler László és társai ellen lopás miatt.

Január 18-án.

Gyenis János István és társai ellen súlyos testi sértés miatt.

Tinich Péter ellen sikkszásztás miatt.

Felebbviteli ügyek:

Cziglányi Béla kir. tszéki bíró által.

Január 10-én.

Btkős János ellen becs. sértés miatt.

Arndt Henrikne „ k. t. „

Frikker Ignác és tsa „ k. t. „

Ritzl Pálné „ „ „

Gottlieb Gábor és tsa „ becs. „

Kozári Ferenc és neje „ k. t. „

Drescher János és neje „ becs. „

Miklósa István „ „ „

Staub András és tsa „ „ „

Schröder Jánosné „ „ „

Münster Jakob „ „ „

Plandl György „ k. t. „

Ungerbiller Jánosné „ becs. „

Özv. Beck Mihályné „ k. t. „

Uj István „ „ „

Nagy Mari „ becs. „

Kovács Teréz „ „ „

Rein János „ „ „

Lempák Istvánné „ „ „

Csiga György „ „ „

Gyuró József „ „ „

Vágnér Péter „ „ „

Bekker Györgyné „ „ „

Breitenbach József „ k. t. „

Ör. és ifj. Kollenbach Daniel ellen k. t. sértés miatt.

Wenzler Mária ellen becs. sértés miatt.

Kresz Ferenc „ „ „

Kobetics Adám „ k. t. „

Spitzer Sámuel ellen k. t. sértés miatt.

Schuk Antal és tsa ellen k. t. sértés miatt.

Általános a panasz ügyvédi körökben, hogy bíróságunk kevés kivételével a perköltéségek megállapítása, azok megítélése és megszüntetése kérdéseiben elvezeteni engedik magukat többnyire az ügyvédek irányában divatos elűszensz, de gyakran valóságos gyűlölet és ismét más esetekben az ügyvédek némelyikével utzott pávtáskodás által, a mi természetesen nem szolgálhat jó vért, de nem is emelheti a bíróságok tekintélyét. — Akárhány oly eset felsorolható, midőn a bíró csupa irigység és ellenszenvből a nyertes fél perköltéséit és ügyvédi munkadíjait oly összegen állapította meg, mely az effektív bélyeg és más kézpénzbeli kiadások összegén alul maradt, de megtörtént azon botrány is, hogy ily esetben még a felelbezés sem használt, mert hát történetesen az ügy a felső bíróságnál is hasonszörűt előadó (lemorzsoló) kezébe akadt. — Nem a mi, hanem a szegárdi kir. törvényszék tevékeny és ügy látszik, hogy körültekintő előnye ügy kíván segíteni ezen, hogy egy díjszabási tervezetet becsajított az illetékes szakkörök bírálata alá, mely megállapítása után mérvadó lenne a tolnagegyi bíróságok részére. — Mindenesetre alkalmas egy rendszabály az a bírói szenvedély és önkény mérséklésére.

— *A mi kir. törvényszékünknel már most oly előlegpénzokről, amelyek a törvényszék rendelkezései befizetendő, — ily ismervényt sem adnak — örüljön a fél, ha elfogadják a pénzt, de ezt sem teszik, ha éppen kedvtől nincsen és ha a fél nem azon órában jön, melyben éppen semmi más dolog nincsen, mert itt a hivatalos órákon kívül, vagy inkább bellül vannak külön szabva azon órák, midőn a közönségnek szabad érintkezni azokkal, kiket szolgálatukért végre is senki más, mint a közönség fizet. — Nem hisszük, hogy az igazságügyi miniszter urnak ezekről a pécsi állapotokról tudomása lenne, ő nagyméltósága csak azt tudja, hogy itt rendkívüli nagy a restancia, de mi okozza*

ezt — s hogy benső okok idézik azokat elő, arról még aligha tett valaki kimerítő jelentést.

Különfélék.

— *Korai ítélet. Tudvalevőleg a pécs-belvárosi plébánia templom kupolájának kiféttésével Graits Endre akadémikus festő, városunk szülötte bizott meg. A fiatal festő az ősz kezdetén fogott nagy munkájához s az aláfestést a karácsonyi ünnepekre befejezvé, a téli rövid és setét napok miatt egyelőre beszüntette a munkát. Az álványok leszedettek s a közönség abban a hiszében, hogy a mű teljes, kész; annak bíralgató-sába kapott s mondott felette ítéletet. Ez nagyon korai volt! Ez idő szerint csupán az eszméről s a kompozícióról szólhatunk, behatóbb és részletesebb bíralatba nem bocsátkozhatunk, minthogy, a mint már említők, a mű még nem teljes, a festő még nem adta át a közönségnek. A mit pedig az eszméről és a kompozícióról mondhatunk, az a fiatal festőre a lehető legkedvezőbb. Jelen sorainknak azonban nem az a célja, hogy egyáltalán bármi mérvben is kritikáljunk, majd megteszünk ezt annak idején; hanem, hogy a közönség azok részét, mely tévedésben van, s azt hiszi, hogy a festmény be van fejezve; felvilágosítván értésére adjuk, hogy a mű festése ez év tavaszán tovább folytatva, kiegészítve, még csak körülbelül június — július hónap lesz befejezve. Tehát most nagyon korán volt a mű becserkéték mérlegelni!*

— *Jutalomjáték. Szerdán lesz Juhász Sándor, szintársulatunk kellemes hangú, kedvelt baritonistájának jutalomjátéka. Színe kerül el alkalommal egy kedves kis operette, a „Varázshegedű” és egy népszimű: „Egy nő, a ki az ablakon kiugrik.” — Ajánljuk jutalmazandót a közönség szives figyelmébe, meleg pártfogásába.*

— *Jogász-bál. Ma tartatik meg a „Hattyú”-ban a régi jó hírnévben álló jogász-bál, a melyre annyian s oly édes-kedves emlékek gondolnak vissza. Az előzményekből következtetve, oly pompás sikerrel, hogy az a jó hírnév, nemcsak hogy megmarad a maga épségében, de tán gazdagoszik is.*

— *Verseny álarcos bál. Hétfőn este tartja a nőgyelet, a színházban rendezendő s fényesnek ígérkező álarcos bálját, mely az eddigi szokástól eltérőleg, azon kiváló érdekességgel bír, hogy a legszebb, legeredetibb, legfeltűnőbb s legmulatságosabb maszk, szavazat után jutalommal fog kitüntetett. Jutalom négy lesz. Az előkézzeltek, a bál sikerének és fényének fokozására — nagyban folynak. Ugy hisszük, nem csalódnunk, hogy e bál látogatott, kedélyes, vidám leand és hosszan emlékezetes marad.*

— *Táncszégy. A „pécsi kath. legényegylet” ifjúsága e hó 19-én a „Hattyú” teremben saját egylete javára zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti díj: pártoló tagoknak 50 kr., nem tagoknak 1 frt. A táncvigalom alatt Vörös Gyula jól szervezett zenekara fog működni. Kezde 8 órakor.*

— *Ügyvédi kamara. A pécsi ügyvédi kamara vasárnap tartotta tisztújító közgyűlését, melynek — a volt tisztikar újból megválasztása — lön az eredménye.*

— *Halálhírek. Folyó hó 3-án hűt el hosszabb betegség után, élete 87-ik évében özv. Almási Koronay Józsefné szül. Strobl Ludovica. A boldogult hűt tetemei 6-án tetettek örök nyugalomra. — Schwarcz Jakabné szül. Fürst Laura 7-én élte 28-ik évében elhunyt. — Béke hamvaikra!*

— *Felbontás. — A pécsi kath. legényegylet helyiségében f. hó 13-án, vasárnap déltán 5 órakor dr. Kauffmann Ernő, a pécs-bányatelepi orvos ur a magyarországi kigyók fajairól felolvasást fog tartani. Ugyanezen alkalommal néhány kigyópédányt spirítuszban konzerválva fog a hallgató közönségnek bemutatni.*

— *A legújabb üstökös. Az az üstökös, melynek megjelenéséről szó volt már lapunkban, 70—71 év alatt futja meg pályáját. Az üstökös a csillagos égen estéinket már szabad szemmel is látható. A legközelebbi 14 napon belül az üstökös fénye mindinkább növekedik s január közepén éri el a legnagyobb fényt. E fény szászor erősebb lesz, mint volt mostani fölföldözésének, 1883. szept. 3-ának idejében s meg egyszer oly erős, mint 1812-ben. A hold világa azonban e fényből sokat elvesz. Az üstökös valószínűleg február közepéig lesz látható szabad szemmel, a mikor is olyannyira délre hajlik, hogy itt nálunk többé nem szemlélhetjük.*

— *Az éppirosítás tüneményét Lockver londoni tanár azzal akarta megmagyarázni, hogy a jávai tűzhanó-kitörés által napvilágra került vulkánikus atomokkal, hamurézsecskével stb. vannak tele a légkör és finom, sűrű por az, miben a lenyugvó és kelő nap fénye oly különösen megtérik. Németországból most olyan hírek érkeznek, melyek megerősítést látszanak a Lockver teóriáját. Gimbornban és Lüdenscheldben december 18-án olyan hó esett, melyet lisztél finomabb, feketés szürke por borított. Mezőket, réteket,*

kereteket s az egész vidéket órák messze-ségében borította ez a por, mely a havat takarta. A sötétes por kivált akkor volt nagyon szembeütő, ha az ember a havat félresöpörte, ekkor élesen látszott az ellentét a hó fehérsége és a feketésszürke por közt. Lüdenscheldentől még 30 kilométernyire is lehetett észlelni a port, melyből sajnos, hogy az észlelők nem gyűjtöttek. Így nem lehet a jelenség felől ítéletet mondani, míg ha volna abból a porból, chemiai és mikroszkópiái vizsgálat után könnyen ki lehetne deríteni a valóságot.

— *Mohács nagyközség — mert nem lévén rendezett tanácsa, — csak nagyközség sorába megye, e hó 2-án tartotta tisztújítását. — Bíró egyhangul lett Bhubreg Ferenc, albrónak közféltáttással Kész Pál, pénztárnoknak Rull János, ellenőrnek Mundi Gyula választott meg. — Esküdtek lettek: Simics Antal, Ivanecz András, Panics István, Varga Imre, Princz György és Varga Pál. Ezen nevekben látható, hogy nem tulságos sok intelligencia az, mire Mohács „nagyközség” boldogulását bizza.*

— *Negyed millió lopatott el a budapesti főpostán. Cívilizációknak a Tisza-féle szabadelvű éra alatti előhaladását a mindennapi öngyilkosságokon kívül nagyon jellemzi a temérdek rablás, lopás és sikkszásztás, minők megközelítő számban sem történtek soha Magyarországon. — Most nem kevesebb, mint 248,000 forintot egy vászonba borított 36 kiló teljes nehezségű vasládában loptak el a budapesti főpostán, midőn azt a pósta-kocsira felrakni és a vasutra szállítani kellett volna. — Négy pósta szolga lett letartóztatva és vizsgálat alá vonva, a rendőrség a világ minden tája felé táraztatott, de eddig legkisebb nyom sem vezetett a tettesekre. Az ellopott ládában volt 130 db. százás, 35. db. ezres, a többi apróbb pénzjegy. — Azon ládát, melybe a haszonvetelnél tett és átlukgatótt rongyos papirpézt csomagolták, nem bántotta a tolvaj, kinek ennélfogva alkalmazni előleges tudomása volt a szállítványról, mely a bécsi főpostának szolt az innen utalványozott s ott kifizetett összegek megtérítésére, mit tehát a magyar kincstárnak újra kell megtérítenie.*

— *A siklósi városi-kereszt-főgyógyintézetnek adakoztak: Dr. Reisz Adolfné 2 frt, Kossa Dezső 1 frt, Kias József 1 frt, Stankovics Pál 2 frt, Petrách Józsefné minden nemű esemege 6 frt, Strauch József 1 frt, özv. Simonné 1 frt, Pammer Péterné 1 frt, özv. Bik Sándorné 1 frt, Budimutáné 1 frt, Jeszenszky Aladárné 1 frt, Bézal Terézia 1 frt, Spitzler Isabella 2 frt, Groszmann Már 5 frt, Darázs Ödönné 1 frt, Nagl Józsefné 1 frt, Németh Györgyné 5 frt. Továbbá: Jantsis Sándorné 4 pár harisnya kötővel 4 fejkendő, Schimrnud Gyuláné 3 darab meleg kendő, Patzak Terézia 1 kötött ruha 6 s kötény, Novák Sándorné 3 darab meleg kendő, Mantala Borbála 1 téli kabát és 1 sapka, Hakesch Alojzóné 3 db. meleg kendő, Breiner Olga 3 db. meleg kendő, Miskolczy Sándorné 4 db. meleg kendő, Zeke-Dömötör Ida 2 db. meleg kendő, Boros Endróné 3 pár kötött és 3 al, Spitzer Paulina 4 pár harisnya, 2 kötött kendő és esemege, özv. Mórinné 2 db. meleg kendő, Nikollits Ceczelia 6 db. kendő, 2 pár harisnya, Klein Károlyné 6 db. téli kendő, 6 pár harisnya, Pandurovszky Jánosné 3 pár harisnya, 12 zsebkendő, Szergyianszki 10 db. meleg kendő, Pandurovszky Milán 16 db. fonott kalász, Reih Róza egy kötött ruha.*

— *A helybeli st. ferenczrendű temploma szentélyének, kereszt- és misiolokolainak helyre-állítását, díszítéséhez nemcsakültegg nyújtott kegy-adományokkal hozzájárultak: Szlaby Ferenc nagyrepost 10 frt, Zinkó István 10 frt, Girk Alajos 10 frt, Rd. 5 frt, Walter A. 10 frt, Grad-völgy 4 frt, Szefircsik I. 5 frt, Keserics 3 frt, L. F. 2 frt, Pro Gloria Dei 5 frt, Lechner János 1 frt, D. I. 1 frt, X. Y. 1 frt, N. Dame-intézet 1 frt, Höbling József 2 frt 50 kr., Gadányi 50 kr., N. N. 30 kr., F. W. 30 kr., Szucsics Mihály 30 kr., N. N. 40 kr., Stirling 1 frt, Türnpacher A. 1 frt, Höbling 2 frt, Esztermann Johanna 1 frt, Hermína 1 frt, Szavacsok 20 kr. R. E. 20 kr. Szerdics Istvánné 20 kr., Keller István 20 kr., Zavaros Hermína 20 kr., Haffner János 30 kr. Szefirczik 50 frt, Csonka István 20 kr., O. A. 50 kr. Heindl-hoffer 1 frt, özv. Strohmajerné 5 frt, Ollé Karolin 1 frt, Keserics Károly 1 frt, Litke József 5 frt, Krasznay Mih. 1 frt, N. N. 30 kr., N. N. 30 kr. Hinkáné 1 frt, R. 40 kr. N. N. 20 kr., Cs. 1 frt, Gonda János 40 kr., Csapó Mari 20 kr., N. N. 20 frt, N. N. 20 frt, Blauhorn Antal 60 kr., Kindl József 1 frt, Eizenhut Béla 50 kr., Legát Franciska 50 kr., N. N. 30 kr., Kollár Ferenc 2 frt, Kissfaludy István 1 frt, N. N. 20 kr. Erreth Károly 1 frt, E. Viktor 1 frt, Berecz 1 frt, Gangel 20 kr. Stefan Teréz 53 kr., D. M. 10 kr., Lill János 1 frt, ifj. Scholtz Antal 1 frt, Zádria Vilmos 50 kr., J. H. 50 kr., Krábesz Gy. 30 frt, Deleváné 50 kr., Szaunter Gusztáv 2 frt, N. N. 40 kr., N. N. 20 frt, Kráutszák J. 1 frt, Lang L. 50 kr., Erreth 1 frt, Mittendorfer 1 frt, D. A. 2 frt, Tallassy A. 50 kr., N. N. 20 frt, Eisler Jánosné 1 frt, Loutsár J. 20 kr., Skender E. 20 kr., Dr. Cz. 1 frt, Egy József 2 frt, Decl. 1 frt, Gianneone A. 60 kr., Bättig 1 frt, Piacósek 20 kr., A. Schotz 1 frt, Pfeiffer A. 1 frt, Mestrits Imre 1 frt, Pintár József 2 frt, Mihálovits A. 1 frt, Katics A. 50 kr., K. József 20 kr., Gadó József 20 kr., Öttinger 30 kr., Hafer Jakab 1 frt, Bankó F. 1 frt, névtelen 40 kr., Romeisz Imre 1 frt, özv. T. A. 1 frt, Özgény N. N. 1 frt, Ad majorem Dei et B. V. M. glorian 1 db 10 franc. arany. Kozma J. 50 kr., Hartman J. 50 kr., Sipéczné 1 frt., Wurster Mari 30 kr., Pécsi lakóközönség 40 frt, Beck testvérek 40 frt, Obektó Zs. 40 frt, Wéber K. 1 frt, Traub B. 50 kr., N. N. 2 frt, Vörbözsné 4 frt, ismét 1 frt, Süllay J. 1 frt, D. József 1 frt, Kalemen J. 50 kr., Patrovics I. 50 kr., Horváth Ferenc 5 frt, valaki 40 kr., Rencs 40 kr., Böhm C. F. 1 frt., Kókán F. 40 kr., Sárics János 20 kr., Szabó E. 20 kr., W. A. 10 kr., Belobegárné 1 frt 50 kr., özv. Mihálovicáné 1 frt., Werner Ferenc és neje összesen 5 frt., Tóth István és neje 2 frt., Fölker I. 1 frt, özv. Trobiáné 50 kr., özv. Stirlingné 1 frt., Vlasics-család 2 frt 50 kr., Sámsón F. 1 frt, Samu T. 20 kr., Vesselinovits A. 5 frt., özv. Ceerta Vilmosné 1 frt., Csartáné 1 frt., Novákne 1 frt., Sebestény Anna 1 frt., Ott Márton 2 frt 50 kr., Khál 1 frt., N. N. 1 frt., Frantich 2 frt, Hartl Mária 1 frt., Wunderlich Anna 2 frt., G. S. 1 frt., Vrucák A. 1 frt., Vass M. 30 frt, S. E. 1 frt., S. B. 60 frt., Ugró M., névtelen 1 frt., Pálné 30 kr., valaki 50 kr., T. A. 10 kr., Kozma J. 40 kr., ö. Ditrichné 30 kr., D. A.*

Szék A. 30 kr. Pleinering 50 kr., Romeisné 20 kr., Gáspárics Gy. 50 kr., Pfeifer Ö. 50 kr., Rastner I. 50 kr., Hegyi I. 50 kr., N. N. 50 kr., N. N. 1 frt., N. N. 50 kr., N. N. 1 frt., N. N. 50 kr., Miskeris R. 25 kr., özv. Knesovicsné 20 kr., N. N. 50 kr., özv. Horváth Istváné 20 frt., Pro Dei Gloria 5 frt., — nta — 50 frt., G. Z. 50 kr., Makarics T. 1 frt., Fölker Mari 1 frt., Voss M. 45 kr., N. N. 1 frt., Perczel István 1 frt., özv. Sz. p. L. 2 frt., Gál Katalin 1 frt., Hartl M. 1 frt., Marics Imréné 1 frt., özf. Saságy Ferencz 1 frt., Horváth József 2 frt., — Az itt megnevezett kegyes adakozók, úgy azoknak is, kik nevéket elhallgaltatni óhajtották — szives adományait legjobb állásaink feljélelve viszonozza az, kinek hajléka díszesített elősegített. Pécs, 1883. deczemb. 11-én. Eger Zsigmond-zárda-főnök, pléb. hely.

— Egy szó a hajapóds, az emlékező tehetség gyengesége, főfájás a szakáll-növesztésről. Abban a helyzetben vagyunk, hogy az ismeretes illatörzős Grollich J. (Brünnen) által készített „Roborancium“ a híres specialista orvos Dr. Pinkász ur fej- és hajbetegségek elleni tudományos találmánya s hogy a feltaláló tudományos jelentősége azon körülmény mellett, hogy a „Roborancium“ egy cs. kir. osztrák egy kir. magyar privilegiummal lett kitüntetve, nem engednek kételyt táplálni annak szoliditása iránt. Mint azt nagyszámú közönség és elismerő iratok bebizonyítják, a „Roborancium“ gyakran eredményel használtatott kopaszág, hajkihullás, korpaképződés és a haj ősülése ellen. — S minthogy a „Roborancium“ továbbá életelő a megnyugtatólag hat az idegekre, igen gyakran használtatott a legjobb sikerrel az emlékező tehetség gyengülése s főfájás ellen. — Végül hadd említsük meg még, hogy a „Roborancium“ mint szakáll-növesztő a erősítőszert, mint többszörösen be van igazolva, fényesen érvényesítette magát. Az egyedüli bizonyított eredményekre támaszkodó szer. — Mint értesülünk Grollich ur e vidéken többrendbeli bizományi raktárt állított fel, a hol a Roborancium az eredeti áron (1 frt 50 és 1 frt 25) valódi minőségben kapható és pedig: Pécsot: Kovács Mihály gyógyszer.; Budapest: Neruda F., Hatvani-utca 10.; Zárabban: Arazim C. gyógyszer.; Nagy-Becskereken: Mencer Lipót gyógyszer.; H.-M. Váshelyen: Kiss Gy. gyógyszer.; Újvidéken: Plavsic G. gyógyszer.; Székes-Fehérváron: Dieballa G. gyógyszer.; Temesváron: Tárcazy István gyógyszer.; Zomborban: Gallé Emil gyógyszerésznél.

A közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

Örömmel ülték az elmúlt karácson napján a felső-mindszenti plébánia hívei, a midőn templomukba belépve látták a változást, melyen a plébánia templom rövid három havi idő alatt által ment.

Sokan tündér-világban képzelték magukat, hol egy varázs szóra megváltozik minden — s mindenkinek vágya betelül. Így történt itt is.

A plébánia krónikája nem emlékezik meg az időről, a midőn a templom belsőjében valami javítás történt volna, feltehető tehát, hogy az építési idejétől a 16. századtól változatlanul állt fen. E feltevére utalnak a teljesen elkorhadt gerendák, melyek a fölalképet tartották, s ezt tanúsítják a templomnak a pusztulás utalatoságához hasonló kinézése.

Megrendült a csak némileg vállasos kebel is, a midőn ezen templom külsőjét átépíté, mivel csak paródiaként állt előtte az „Isteneik háza“. Maguk a falak megpedezve, hosszú évtizedek gyászos nyomát magukon hordva, ijesztőleg mutogatták esztendőiket — a vörös téglákat, mert ruhájuk, a vakolat rég lehullott róluk. Az oltárok s a szöcsk meggyőnyvedve s mintegy elvénhd aggyastán szomoruan állottak s ijesztő őszhangot alkottak a pusztulás e rémületes képéhez. S mintha már várták volna közeli válságukat, reesege zuyak darabok — a mint emberi kéz nyult hozzájuk.

A templom külseje és környéke hasonló volt belsőjéhez. A templom körül tért legelőül szolgált a hazatérő nyájnak, a melyet különben is sajátjának vallott mindenki, s tetszése szerint hordta földjét — ásván hatalmas güdröket rajta — a templom látogatás nagy előnyére.

S im, mintegy varázsszóra tűnt el a pusztulás e képe! — A templomkörtüli térborgasi kiegyenesedett — a tér parkorozva lett, s hogy a fak az állatok pusztításaitól megóvassanak, díszes léczkerítéssel vétezték körül. — A templom pedig: Engel Sándor pécsi lakos — mint földesúr által kívülről és belülről kijavítva, kitisztítva, mint a hamaiból felébrített főnix — megifjodva, méltóságát teljesen áll a most már gyönyörű tér közepén. A templom belsejét Ruzsinszky Kálmán pécsi aranyozó és márványzó teljes elismerést érdemlő — ritka ügyesség és lelkiismeretes pontossággal — valódi művészhöz méltóan alakította — tette ragyogóvá.

A midőn tehát e jelen sorokkal a nyilvánosság terén köszönetemet rovom le t. cz. Engel Sándor f.-mindszenti földesúr előtt — ki a templom kijavításán kívül a teljesen elpusztult tornyot is rendbe hozatta — a templom terén szükségelt hidhoz való fát is adományozta, s ígéretet tett a templom és plébánia-lakon még mutatkozó csekélyebb mérvű javításnak a tavasszal történendő eszközésére —

egyuttal hálátel szívvel emlékezem meg azokról is, kik kézi munkájuk és fuvaraik nemkülönbön pénzbeli áldozatokkal is az üdvös cél fogantatásait lehetővé tették.

A felső-mindszenti plébánia 7 közönségi egész készséggel ajánlta fel fuvarozási és kézi munkáját, úgy, hogy a templomter átalakítása s a templom javítási munkálataihoz 452 fuvar és 1200 kézi napszám-mal járult. Ezenkívül aranyozási és márványozási költségek fedezésére F.- Mindszenti közönsége 137 frt 44 krt, Bisztricz 44 frt 73 krt, Godissa 44 frt 73 krt, Gyülmöcsény 42 frt 60 krt, Kishajmás 70 frt 29 krt, Palé 29 frt 82 krt és Szatina 34 frt 79 krt áldozott. A midőn tudjuk azt, hogy ezzel egyidejűleg Godissa közönsége egy 5 ezer ftos kápolnát emelt — melyet az 1883. év Mária-névpünnyán méltóságos Troll Ferencz pápai praelatus és pécsi székesegyházi kanonok ur benedikált s Kishajmás közönsége egy 3000 ftos iskola építet — nem lehet eléggé csodálni a népek ezen páratlan buzgalmat, mit anyae gyháza megújításában kifejtett.

Nyilvános és legmelyebb közzönettel tartozom még azoknak, kik a templomter bekerítéséhez pénzadományokkal járultak. Így Rimánóczy Jozseph urhölgynek, ki e czélra Kaposvárotól 15 frt 60 krt gyjtötték. Szautter Ferencz plébános ur 2 frt, X. 2 frt, Rimánóczy Ferencz 1 frt, Hartmann József és Jenő 1-1 frt, Czompo János káplán 2 frt Slesinger Adolf 1 frt, Hegyháti szolgabírói hivatal 13 frt. E nemes szívtől adakozók és Hirschfeld Alajos f.-mindszenti kereskedő érdeme, ki a hozzá való fát jutányos áron számítá, hogy a kerítés elkészítésénél a templom pénztára csak 72 frt 60 kr. erejéig lett terhelve.

E jelen sorok élénk bizonyosággal szolgálunk arra nézve, hogy nem halt ki még a vallásos érzet a szivekből, hanem meglepő módon nyilatkozik ott, hol nemes és üdvös czél megvalósításán fáradoznak. A jószágos Isten jutalmazza meg mindazokat, kik e templom segélyezésével az Isten dícsőségét előmozdítani törekedtek. Részméről pedig fogadják hálátel szívem megújított közönség nyilatkozatát.

Kelt Felső-Mindszenten, jan. 5. 1884.

Anderle József helyettes plébános.

Színészet.

— Szombaton: „Fedora.“ — Vasárnap: „A tót leány.“ — Hétfőn: „Nisida.“ — Kedden: „A csizma nyomorúság.“ — Szerdán: „Seleburdi.“ — Csütörtökön: „A leánykérő.“ — Reggeli előtűt és „Szerelmi bájtal.“ — Pénteken: „Nisida.“

A hét repertoírja nagy részben ismétlésekből állott. Kiválóbb figyelmet „Nisida“ előadása keltett és Litz en mayer-nővérek jutalomjátéka, mely alkalommal három rövid, de jó darab került színpadra.

Hétfőn „Nisida“ új operette-et mutatta be színtársulatunk a közönségnek, mely érdeklődve, zsufolásig megtöltötte a házat s igen rokonszenvesen fogadta az új operette-et. Ez operette is, mint valamennyi új operette, jóval határabb áll a régi kedves zenéjű s tartalmasabb meséjű operetteknel, mindazonáltal bir a zenének azon csekély varázssal, mely a közönség kedélyére kellemesen hat. Az előadásról csak jót mondhatunk, eltekintve mégis azon körülménytől, hogy biz egyik-másik jó játéku színészünk, sajnos, nem bir oly hanggal, mint a minő egy operette teljes sikerű előadásához megkivántatnék. A darab kiváló alakjai, így: Nissida (Pajor E.), Donna Mercedes (Aradi E.), Leonido Palastro (Bo ránd), don Montiel (Erczy), Barnaele (Arányi), Rodrigo (Komlósy), Rinaldó (Kömleli) és Rinaldini (Juhász) egytől-egyig nagy igyekezettel s jó sikerrel feleltek meg szerepeiknek. Még valamit! Ez estén a kórus egyik tehetséges tagját, névleg Kómleit láttuk először nagyobb szerepben s mondhatni dícséretesen állta meg helyét. Úgy hangja, mint játéka, szép színészi tehetségre vall s arra enged következtetni, hogy buzgó szorgalommal, szilárd kitartással, idővel még igen hasznos és derék papja leend Tháliának. Kívánatos volna, ha az igazgató ur nagyobb teret engedne a tehetséges fiatal színésznek. Végül pedig elismeréssel kell megemlékeznünk a derék karmesterről (Cserny), kinek kétségkívül nagy fáradságába s erőmegfeszítésébe került a darab bemutatása. Dícséret Bo rándnak a darab betanítására. S a kórus Elemenek, mint a ki a darabban előforduló számos új diszlet készítette.

Kedden „A csizma nyomorúság“ került színpadra, meglehetősen tres ház előtt — gyenge előadásban.

Csütörtökön Litz en mayer-nővérek jutalomjátéka volt. Jutalmazottak a közönség meleg pártfogásban részesítette s két gyönyörű koszorúval lepte meg. A ház zsufolásig megtelt. Szereplők, különben jutalmazottak teljes erejűkből azon voltak, hogy a darab minden jelenetét, minden mozzanatát élvezetessé tegyék, a mit sikerült is elérniük. Kiemeljük Bo rándot, ki ez estén ismét kitüntette magát; elismeréssel adozunk Arányinak is, ki szintén nagyban emelte az előadás sikerét.

(33.)

Irodalom.

Uj zeneművek. Táborczy és Parsch zeneműkereskedésében Budapestben megjelent: „Turi Borcsa“ Gerő Károly eredeti népsziművének közkedveltégtől

dalai: 1. Pünkösöd után négy hete már... 2. Ha megvirad... 3. Van itt a faluban... (Herzenberger Istvánól). 4. Velel bntnet... 5. Kalapom, kalapom csurgóra... 6. Jaj galambom... (Berkes Lajostól). 7. Gondolj rózsám... (Herzenberger Istvánól). 8. Nehéz, nehéz az én szívem... 9. Minden este dalogatok sokáig... 10. Nem is illik barna kis lány... (Rácz Páltól). Énekhangra zongorakísérettel vagy zongorára külön alkalmazta Herzenberger István. Ára 1 frt 50 kr.

Wilkens és Waid kiadásában megjelent „Ország-Világ“, melynek szerkesztését Degré Alajos kitünő regény írók vette át; ez évi első számával a várakozást meghaladta. Úgy ranelek képe, mint gazdag tartalma egyaránt megleglik az olvasót. Az első számban hoz egy történelmi rajzot Jókai tollából Báthory Zsigmondról. Szép költemények közli Tolnai Lajosnak „Hová temesetek.“ Ritka megfigyelés, hogy Irányi Dániel irjon szépirodalmi lapba; az „Ország-Világ“ számára Telesi László arczképehez korrajtot írt „Telesi László az ellenzéki körben“ czim alatt. „Török vagy szakad“ czimén Degré Alajos egy érdekes regényt kezd. Az örök ifjú Telesi Sándor „Egy álarcos bál ezöltől negyvenhárom évvel“ feliratu rajzban ragyogtatja humorát. Székely József velőssé lett. „Az újvidéki zimonyi vonalrészt bejárás“ közli. Bezeredy Pál a pancsovai magyar kir. selyemfontdólt ismerteti. A hét történetét Erdélyi Gyula írta. Az „Ország-Világ“ mult évi jutalomképe a „Savoyard fű“ nagyon szép olajnyomat. Az egész évi előfizetnek a mult illetményt a „Savoyard fű“ díjtalanul kapják, azonban, ha az egész évi előfizetést 1884. évre megküldik, kaphatják a párképet is. „Savoyard leány“ 1 frt 20 kr. díj beküldése után. A képek meglepően szépek.

Dozsi István kiadásában megjelent ifjúsági vállalatokra hívjuk fel olvasóink figyelmét, a melynek nemcsak gazdag tartalma, de „Wilckens és Waid“ cég által eszközölt“ szép kiállítás miatt is megérdemlik a tömeges pártfogást. A „Leányvilág“ Kalocsa Róza szerkesztésében jelenik meg. Tartalma „Huszár Róza otthon“ elbeszélés, „Sylvester ájelen“ költemény Bolla Jánosól. Kéltémmagyarajzat Kalocsa Rózától. A tizenkét hóváp (regé). A görényi várkastély. Déva vára. A tündérvilág (Vilja Mária után). Francia énektársi levelek. Női kézi munkák Társas játék. Mit főzünk holnap. Gyönyörű a „Halgasz meg“ czimú újvi kép. A tartalomból is kiállításból meglátás, hogy a szerkesztőnő eltalálta a szerdült leányoknál illo hangot. „A Magyar Ifjúság Lapja“, mit Toldy László szerkeszt, az ifjúságnak valódi lapja. Nem veszteget nagy nevek hirdetésével, de adja azt, a mit egy szakember a jó irodalmi nevek nem ígérte, de támogatása mellett adhat. Tartalma: Kaczor király (Népmese Pósz Lajostól). A kis örökös születtéjja (Kalocsa Rózától). Az év utolsó estéjén (Rajz, képpel). A mult hetekben eszült éppiros-lások (Szabó Józseftől). Téli mulatságok (képpel). A villam delejes táviró jubileuma. Földvárú Károly elem. Irodalom. Heti naptár. Vegyesek. Sakkréjtvény. Képrejtvény. Mind a két vállalatkiállja minden e nembeli vállalattal a versenyt.

Közgazdaság.

Az erdő

és

közgazdasági jelentősége.

— Felolvasás. —

Tartotta: Mihálffy Ernő

a pécsi jogakadémia „Olvasó-kör“-ben 1883. évi november hó 18-án.

(Folytatás.)

Az erdő korlátolja a tulságos szárazságot és nedvességet. A fizikai tünemények egész láncazata van előttünk, melyek az erdő ezen befolyását előttünk világossá teszik. De e tünemények elősorolása, s leírása egy felolvasás szük keretébe helyt nem foglalhat. Elég e helyütt csak a példákat felsorolni, melyek az erdő szerepének nagyságát elibénk tárják.

Megfigyelések által többszörösen bebizonyult dolog, hogy hol terjedelmes erdő létezik, ott nagyobb is az eső mennyiség, míg az erdőtlenségel a megfogytakozik.

Habár az eső és erdőkérdés nagy-mérvű közgazdasági jelentősége, szakgyűlési tárgyalások, tudományos kutatások tárgya volt, sőt a folyó s rüporatokban egész irodalmat keltett, még is e tárgyra nézve véleményünk az, hogy habár kérdéses legyen is az, vajjon az abszolút évi eső mennyiséget szaporítja; de az kétségtelen, hogy az erdő a csapadékoknak egyenletesebb felosztását eszközli az egész éven át.

A nagy meteorológ Dove szerint az erdők termelnékül letarolásának hátrányos betolyása van az eső eloszlására az egész éven át; a helyi csapadékok erdőtlén vidékeken inkább bizonyos időre szoritkoznak, mivel akkor a légkör általános mozgalmainak periódikus változásától függnek inkább. Innét egyidőben tulságos szárazság, a másikkban túlnedvesség foglial helyet.

Ha ezek elmondása után a tényleg tapasztalt tüneményeket végig tekintjük, elibénk tárul azon szomorú kép, melyet az erdőpusztítások okoznak.

Nézünk az ó világrész, Ázsiát. Ott van Palesztina, hejlan Ázsia legtermékenyebb része, a Kanszán föld. Erdei kipusztítottak, a Líbanon cedrusai kivágattak, s most az egész vidéken az aszályos pusztaság, növénytelen sivatag terül szét.

Felső-Egyiptomban még ezen század elején, habár nem esett gyakran, de azért az eső nem tartozott a ritkaságok közé, azóta azonban, hogy az erdőségek kipusztítottak eső többé nem esik, s ennek következtében a földek és mezőségek kiszáradtak, a hegyek pedig kopár ormaikat mutatják. Ennek ép ellenkezőjét tapasztaljuk alsó-Egyiptomban, hol a mult században, a francia foglalás idején csak igen

ritkán — legfeljebb évenként 10—12 napon át esett, most annak következtében, hogy Egyptom alkrályai e század elején mintegy husz millió fát ültettek, a téli időnyben 30—40 napon át tartó esőzést észlelhetni.

Magyarországban fájdalom az erdő pusztítására és ennek a légköri csapadékokra káros befolyására számtalan adat áll előttünk. Legnevezetesebb tán ezek között az annyit és annyiszor emlegetett és egész irodalmat maga után vont 1863. évi nagy aszályosság. Igazolt tény, hogy az aszályosság a róna alföld síkságain gyakorolta leginkább hatalmát és pedig minél erdőtlenebb volt valamely vidék, vagy minél távolabb esett az emelkedetebb erdőszélektől, annál nagyobb mértékben.

Az aszály okainak alapját általában véve az erdőállomány fogyásában, az erdőpusztítás és rossz erdőgazdálkodásban s egyéb fanövényzet hiányában találjuk. A szorosán vett Magyarország összterületének 28% erdő. Az arány magában véve nem lenne kedvezőtlen, de az elosztás nagyon aránytalan.

Mármaros megyében p. o. a területnek 58% -a, a Tiszavidéken azonban csak mintegy 0.5% -a van a területnek többé-kevésbé beerdősítve.

Ezen adatokból kétségtelen következik, hogy a fanövényzet hiánya összefüggésben áll az 1863-iki aszály intenzitásával.

Elmondhatjuk tehát, hogy az erdőszékekkel bíró vidékek áldott vidékek, mert az erdők emelik a légkör nedvességét, megóvják a talajt a kiszáradástól, a csapadékok mennyiségét elosztva időről időre, helyről-helyre, megakadályozzák egyrészlől a túlnedvességet, másrészlől az aszályosságot, míg az erdők könnyelmű és meggondolatlan kiirtása a talaj termőképességét sokszor örök időkre tönkre teszi.

Az erdő továbbá megtöri az orkánok erejét és enyhíti a szeleket.

Az erdő számtalan kimagasló sugarival a szél erejének ellenáll és azt megtöri.

Az újabb időben mindig érezhetőbbé lett késői fagyok az erdőtlenségekkel állanak összefüggésben, mivel az északi szelek utójokban a sikon át nem találnak anyyi erdőt, mint azelőtt.

A viharokat illetve az erdők mint villámhárítók szolgálják, a mennyiben a villamoságot magukba szívják és a zivatark káros hatásait megakadályozzák.

Dühögő zivatark, pusztító jégverések, gyújtó villámcsapások, káros felhőszakadásoknál fogva sok esetben inkább káros, mint hasznosoknak ismerteknek el.

Hosszabb megfigyelések azon tapasztalatra vezettek, hogy erdődús vidékeken legkevésbé vihar van. Az erdő millió és millió szalmas sudarai a felettök elterülő nedves légréteggel közvetítik az ellentétes villamoságok kiegyenlítését lassanként és ártalmatlan módon, de mindazonáltal ugyanazon hatással a növény vegetációra.

A tapasztalat számos helyen igazolta, hogy a zápor és jégeső gyakoribb, a termékenyítő esendes eső pedig ritkább ott, hol nagyobb erdőterület kiirtott és mindkét baj ismét enyhül, ha az erdőterület megnyitottat.

Az erdő szülti és táplálja a forrásokat, az iránybani működése két oldalról nyilvánul, először az erdő a légköri csapadékokból a földnek jutó részt megjobbitják, aztán pedig az ily módon szerzett nedvességet meg is takarítja.

Az erdőben eső alkalmával a fa, az ágak, lombok mind egy-egy fellegő edény gyanánt szerepelnek, melyek a vizet lassanként szolgáltatják át a földnek, melyen ismét az elterülő lombboríték és moharéteg, mint a szivacs, a vizet felszívják, s így ez időt nyer arra, hogy az a földbe szivároghasson; míg a pusztá szabad téren az egyszerre lehulló víz gyorsan el is szalad, s a földnek kevés jut.

Hasonló az eset a hó-olvadásnál is. Erdőborította tájakon a hó-olvadás sokkal lassabban megy végbe és így a kisebb mérvben képződő vízmennyiség ahelyett, hogy tömegében elszaladna, a földbe szivárog s a források vizét szaporítja.

Az erdő az ily módon szerzett nedvességet meg is takarítja. Erdőben a lehullt lombtakaróval borított földön 86% kevesebb víz párolog el, mint a szabad térségeken.

Nyilvánvaló tehát az erdők jótékony befolyása a források képződése és vízbőségére nézve. S hogy ez nem elmélet csupán s nem pusztá feltevés azt a tapasztalat számtalanszor igazolja.

Csak néhány újabb esetet említek. Tudjuk mily módon és mily okokból lett Bécs városa újabb időben hegyvízzel ellátva. A vízsüketség legnagyobb része ma már a „Wiener Wald“ lejtőiről vezetettik. Hogy mily mennyiséget tesz ez ki, mutatják a Belvedere, Schwarzzenberg és Liechtenstein kerten ugrókatui.

Újabban ezen mesterséges vízvezeték ellen mindinkább általánosul a panasz. Nem elég a nyújtott vízmennyiség! Tán a vezeték megromulása okozta ezt? Nem, korántsem.

Főoka az eredeti forrásgazdagság csökkenésében áll.

Oka pedig ennek az erdőföldel megfogyása.

Más vízvezetéknel is u. m. Párizs és Rómában szinte hasonló kellemetlen észleletek tetették a források vízmennyiségének állandó apadására vonatkozólag.

(Folytatása következik.)

— A „The Gresham“ életbiztosító-társaság 1883. évi deczember 6-án tartotta rendes évi közgyűlést Londonban. A közgyűlésen az 1883. június 30-án véget ért 35-ik üzletéről felolvasott jelentés szerint az utolsó üzlet eredménye igen kedvező volt, amennyiben benyújtott 7048 biztosítási ajánlat 65,726,175 öszszeggel, melyek közül 6424 ajánlat 53,457,475 frank öszszegig elfogadtattak, s a megfelelő számú kötvények kiállítottak. A díjbevétel levonva a viszontbiztosítást kiadott öszszégeket 13,227,514.70 frankra rugott, miben az első biztosító év díjbevételei is bebefoglaltatnak 2,074,524.65 frankkal. A kamatszámla 3,374,853 frankot mutatott, s a társaság évi jövedelmét hozzáadva a díjbevételeket is 16,602,367.70 frankra emelte. A társaság az utolsó üzlet év alatt életbiztosítási bárczakra 5,634,238 frankot fizetett. A kiházasítási és vegyes biztosítási szerződésekből eredt követelések, melyek esedékesekké váltak, 3,035,710.85 frankra rugtak. Bárczák visszavételére 980,178.20 frkot fordított a társaság. A biztosítási alapfőke, mely a szerződések pontos teljesítését biztosítja 4,007,817.40 frankkal nagyobbodott. Az aktívák az üzletév végén 83,780,016.90 frankra rugtak. A mérleg öszszállításával a tárczába vételi aron felvett értékpapirok értékétbblete nem vétett figyelembe, mivel ezek az értékek nem realizáltak s így azonnali nyereség forrásul tekinthető nem voltak. Ennek az értékétbbletnek azonban nagy jelentősége van, mert konszolidálja a társaság által nyújtott garanciákat. — A társaság tőkebefektetési következők: 2,202,063.45 frank britt állampapirokban, 420,129.25 az indiai és gyarmatkormány értékpapiraiban, 15,322,464 frank idegen államok értékpapiraiban, 1,187,035 frank vasuti és más köcsönkötvényekben, 14,427,099.10 frank házakban, ezek közt szerepelnek a társaság budapesti és bécsi házai, 11,998,202.60 jelzálogokban és 13,393,909.60 frank más értékpapirokban.

NYILT-TÉR.*

A csúzról (Rheuma) s köszvényről.

A rideg évszakok közeledtével, a rossz időjárással együtt beköszöntenek hozzánk a mi régi gyótró bajaink, a hurutos bántalmak is, de különösen a csúz s köszvényes fájdalmak.

Az emberiséget gyótró bajok egyikénél sem térnek el annyira a nézetek, azok keletkezésének okait illetőleg, mint épen a csúzról és köszvényről. Es ép ezért könnyen megfogható, hogy az orvosi tudomány, nemünk e két gonosz ellensége ellen eddigelő oly keveset tehetett és majd minden gyógymód is gyógyszer (mint: fúrdók, salicylsav, mindenféle bedörzsölés, köszvényesazon, villamoság stb. stb.) ha pillanatyú enyhülést, javulást eszközölt is, de maradóan sikert csak nagyon ritkán tudott felmutatni.

Nagyon valószínűnek kell tartanunk, hogy az e bajokban szenvedők határozott hajlammal, dispositióval bírnak azok iránt, és hogy a betegség anyaga a vérben rejlik.

E nézetet osztja Dr. Lieubaut orvos-tudor s számos évig volt kórházi főorvos is, kinek 40 éves orvosi gyakorlatában számtalan alkalma volt, e nézete megerősítésénél, sokoldalu bizonyítékokat szerezni.

Az ő fölötté tanulságos s könnyen érthető népies előadásban írt füzetében („A reagráló gyógymód stb“ kapható *) Budapestn Lampel-féle könyvkereskedésben, váci utca 12. sz. 80 kron) a csúzról, köszvényről, s ezzel rokon betegségekről kimerítő fejtegetéseket közöl s egyszerűsített kijelölti azon utakat s eszközöket, a melyek szerint természetes és észszerű eljárásal a vér megisztítását s újja alkotását, — ez lévén egyedüli módja annak, hogy bajainktól megszabaduljunk.

A szenvedők érdekében óhajtanád e könyvecskének minél szélesebb körben elterjedése.

Köszönet-nyilvánítás!

Mindazok, a kik boldogult Schwartz Jakabné szül. Fürst Laura temetése alkalmával megjelentek, vagy részvétüknek egyéb kifejezését adták, fogadják ez uton legmelyebb köszönetünket.

A gyászoló család.

Kivonat a budapesti Rokus-kórház statisztikájából.

K. Mikály felvettett október 3-án. A kéztől és lábüzletben heves fájdalmakat érez; ezen emíltet helyek duzzadtak, beteg lázas. A kórházban 3 hónapát át mindent megkísérlettünk gyógyítására, de eredménytelenül, míg végre a

Reparatorral bedörzsölés után a beteg

mintegy újja szültötték érte magát s január 5-én teljesen gyógyulva, kibocsájtott.

Dr. Morvay.

A „Reparator“ kapható gyógyszer-tárakban, kis üveg 50 kr, nagy üveg 1 frt. Magyarországi főraktár Budapest: Kálmán utca 1. Magyar korona“ gyógyszer-tárban; Pécs: Pécs I. gyógyszer-tárban.

*Ezen rovat alatt megjelentek nem vállal felelősséget a szerk.

Egy fehér szőrű vizsla kutya elveszett.

Ismertető jel a balszemén egy barna folt. Megtaláló a tulajdonos Ridl ispántól Úszőghőn 20 forint jutalmat kap.

A MOHAI ÁGNES FORRÁS

háznak egyik legzsenásvadúbb SAVANYUVIZÉ

külföldi szolgáltatást tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mind azonos körülmények között kiváló gyógyhatást ér el, melyekben a szervei élet támogatása és az idegrendszer működésének felfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend. 1883. évben 1 millió palack szállítottatott el.

Fris töltésben mindenkor kapható

Edes kutyák

m. kir. udv. ásványvíz-szállító Budapest.

Ugyiszint minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Raktár Pécssett: Eizer János, Spitzer Sándor fia, Nick Károly és Spitzer Adám uraknál.

NAGY FERENCZ tulajdonos.

Haksch Emil, felelős szerkesztő.

Kis József szerkesztőtárs.

Hirdetéseik:

Pályázati hirdetmény.

Melynél fogva alulírott részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a város községi tanodánál a m. é. 101/9591. számú közgyűlési határozattal ideiglenesen magyarságban szervezett 400 forint évi fizetéssel javadalmazott segédtanítónői állomás pályázati eljárás és választás útján fog legközelebb a községi iskolaszék részéről betöltetni.

Felhívtnak tehát mindazok, kik ezen állomásra pályázni kívánnak, miként ez iránti sajtóközlemény irat, korukat, erkölcsi magaviseletüket, tankepesitettégüket s netáni eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi január hó 15-ig bezárólag terjedő pályázati időben, a hivatalos órák alatt nálam benyújtják.

Pécssett, 1884. évi január hó 3-án.

Aidinger
kir. tanácsos, polgármester, mint az iskolaszék elnöke.

Pályázati hirdetmény.

Melynél fogva alulírott által a m. é. 147/11791. számú közgyűlési határozattal életbe léptetett „**hegyrendiségi szabályrendelet**“ 38-ik §-a) pontja és 39-ik §-a illetve a törvényhatósági szervezkedési szabályrendelet 36-ik §-a IV-ik szakasza alapján, az évi 500 forint fizetéssel javadalmazott **hegyrendbirtosi állomásra** folyó hó végeig ezennel pályázat tétetik ki.

Felhívtnak tehát az ezen állomásra pályázni óhajtok, hogy korukat, erkölcsi magaviseletüket, testi alkalmosságukat, képzettségi fokukat s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal ellátott kérvényüket, a kitűzött pályázati idő alatt, a hivatalos órákban alulírottál benyújtják.

Pécssett 1884. évi január hó 10-én.

Aidinger
kir. tanácsos, polgármester.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sádsi kir. járásbírószék 4058. számú végzése által Simon Austerlitz bécsi czég végrehajtató javára Th. Müntser mágoosi kereskedő ellen 216 forint 10 kr. tőke, ennek 1883. év október hó 5 napjától számítandó 6% kamatait és eddig összesen 25 forint 80 kr. perkiöltés

követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 323 forint kora becsült kávé, szobabútorok, ágyneműk stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a 4116. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Mágooson alperes lakásán leendő eszközökre 1884. év január hó 21-ik napjának délutáni 11 órája határidőül kitztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alul is eladtnak fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Sásdon 1884-ik évi január hó 3. napján.

Popovits Ferencz
kir. bírósági végrehajtó.

ad. 8639 szám. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött aljegyző az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírószék 8423. számú végzése által Klein David pécsi lakos végrehajtó javára Kovács József átai lakos ellen 214 forint tőke, ennek 1880. év január hó 1. napjától számítandó 8% kamatait és eddig összesen 40 forint 80 kr. perkiöltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 304 forint becsült 2 db. ökrör, 7 db. disznó és 30 db. birkából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 8639/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Átan, alperes lakásán leendő eszközökre 1884-ik év január hó 19-ik napjának délután 3 órája határidőül kitztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alul is eladtnak fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécssett, 1884. évi január hó 8-án.

Kiss Géza
kir. bírósági aljegyző.

ad. 8639 szám. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött aljegyző az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírószék 8423. számú végzése által Klein David pécsi lakos végrehajtó javára Kovács József átai lakos ellen 214 forint tőke, ennek 1880. év január hó 1. napjától számítandó 8% kamatait és eddig összesen 40 forint 80 kr. perkiöltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 304 forint becsült 2 db. ökrör, 7 db. disznó és 30 db. birkából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 8639/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Átan, alperes lakásán leendő eszközökre 1884-ik év január hó 19-ik napjának délután 3 órája határidőül kitztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alul is eladtnak fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécssett, 1884. évi január hó 8-án.

Kiss Géza
kir. bírósági aljegyző.

ad. 8639 szám. 1883.

Árverési hirdetmény.

Mária-celli gyomor-cseppek

jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmai ellen

és fölláthatatlan az étvágyhiány, gyomor-egyensúly, rossz szaga, széklet, savanyu felbűfőzés, kólika, gyomorhurut, gy. moréris, hűgőképződés, túlságos nyálkakepződés, sárgaság, undor és hányás, felfújás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörös, székszorulat, a gyomornak túlterheltsége étel és ital által, giliszták lép és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen

Egy üveg - se ára használható utasítással együtt 35 kr.

Kapható: Pécssett Balás Ödön, Kovács Mihály és Sipőcz István gyógyszerész iratánál.

Valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerárában és kereskedésében.

Központi székhely: raktár nagyban és kicsinyben.

BRADI KÁROLY.
az „Orangyalhoz“ czimzett gyógyszerárában Kremzierben, Morvaországban.

Zenélő művek

4-200 darabot játszva; expressióval vagy a nélkül, mandolin, dob, hangrang, kastagnatt, mennyehangok, hárfajátékkal stb.

ZENÉLŐ SZELENCZÉK

2-16 darabot játszva; továbbá varrőeszközök, szivarállványok, svájci-házacsákák, fényképalbumok, iróeszközök, kesztyűtartók, levélnyomók, virágtartók, szivartartók, dohány-szelenczék, dolgozóasztalok, palackok, sereposparak, szekek stb. Mind zenevel. Mindig a legjobb és legjobban, kiváltképpen alkalmas karácsonyi ajándékoknak, ajánl.

J. H. Heller, Bern (Schweiz.)

Csak közvetlen hozatal biztosít valóságát. Köpes árjegyzőkek bérmentve küldetnek.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sádsi kir. járásbírószék 4058. számú végzése által Simon Austerlitz bécsi czég végrehajtató javára Th. Müntser mágoosi kereskedő ellen 216 forint 10 kr. tőke, ennek 1883. év október hó 5 napjától számítandó 6% kamatait és eddig összesen 25 forint 80 kr. perkiöltés

310 Dobos Dezső dárdaí bír. végr.-tól. 1883 végr.-szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dárdaí tek. kir. járásbírószéknek 1883. évi 3670/polg. számú végzésével Vuichich Mátyás lakos felperes részére Bakody Károly kisludai lakos alperes ellen 250 forint s jár. erejéig elrendelt bizt. végrehajtás folytán nevezett alperestől lefoglalt s 340 frta becsült ingóságokra a dárdaí tek. kir. járásbírószék 1883. évi 4299/polg. sz. kiküldött végzés folytán az árverés elrendeltétvén, annak a helyszínen vagyis Kisludon alperes lakásán és szőlőpincejében leendő megtartására határidőül 1884. évi január hó 15-ik napjának délutáni 11 órája tétetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt 60 akó. bortermés, 2 tehén s egyéb különféle ingóságok az 1881. 60. t. cz. 107. és 108 §-ai szerint a legtöbbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Felhívtnak egyttal mindazok, akik a lefoglalt tárgyakra oly elsőbbséggel bírnak, mely az ezen ügybeni végrehajtási iratokból ki nem tűnik, miszerint elsőbbségi igényeiket az árverés megkezdése előtt szóval vagy írásban alulírt végrehajtónál az 1881. 60. t. cz. 111. §-a értelmében a különbeni követelmények terhe alatt bejelenteni el ne mulasztják.

Kelt Dárdán, 1884. évi január hó 6-án.

Dobos Dezső
kir. bírósági végrehajtó.

ad. 8639 szám. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött aljegyző az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírószék 8423. számú végzése által Klein David pécsi lakos végrehajtó javára Kovács József átai lakos ellen 214 forint tőke, ennek 1880. év január hó 1. napjától számítandó 8% kamatait és eddig összesen 40 forint 80 kr. perkiöltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 304 forint becsült 2 db. ökrör, 7 db. disznó és 30 db. birkából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 8639/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Átan, alperes lakásán leendő eszközökre 1884-ik év január hó 19-ik napjának délután 3 órája határidőül kitztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alul is eladtnak fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécssett, 1884. évi január hó 8-án.

Kiss Géza
kir. bírósági aljegyző.

ad. 8639 szám. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött aljegyző az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírószék 8423. számú végzése által Klein David pécsi lakos végrehajtó javára Kovács József átai lakos ellen 214 forint tőke, ennek 1880. év január hó 1. napjától számítandó 8% kamatait és eddig összesen 40 forint 80 kr. perkiöltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 304 forint becsült 2 db. ökrör, 7 db. disznó és 30 db. birkából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 8639/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Átan, alperes lakásán leendő eszközökre 1884-ik év január hó 19-ik napjának délután 3 órája határidőül kitztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alul is eladtnak fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécssett, 1884. évi január hó 8-án.

Kiss Géza
kir. bírósági aljegyző.

ad. 8639 szám. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött aljegyző az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírószék 8423. számú végzése által Klein David pécsi lakos végrehajtó javára Kovács József átai lakos ellen 214 forint tőke, ennek 1880. év január hó 1. napjától számítandó 8% kamatait és eddig összesen 40 forint 80 kr. perkiöltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 304 forint becsült 2 db. ökrör, 7 db. disznó és 30 db. birkából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 8639/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Átan, alperes lakásán leendő eszközökre 1884-ik év január hó 19-ik napjának délután 3 órája határidőül kitztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alul is eladtnak fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécssett, 1884. évi január hó 8-án.

Kiss Géza
kir. bírósági aljegyző.

Meghívó.

A „**pécsi n. Casino**“ f. január hó 13-án d. u. 3 órakor tartja tisztújító közgyűlését, melyre a tag urak tisztelettel meghívtnak.

Pécssett, 1884. január 7.

Elnök.

Egy pohár legkitünőbb Salon-sörnek a GINDL-féle sörödében csak is

7 krajezár az ára.

Ott a legizletesebb villás reggeli is kapható, tisztelettel

GINDL K. vendéglős.

Berlin. Hoff János csász. kir. udvari maláta-készítmények gyárosa Bécsben. Szt.-Pétervár.

Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sör,
Az általános elgyengülés, mell és gyomorhajók, sorvadás, vérszegénység s az altesti szervek rendetlen működése ellen. A legjobbnak bizonyult erősítő szerek közül a legkedvezőbbet a legbiztosabbat. Ára palackonként 56 kr.

Hoff János-féle malátakivonati mellczukorkák,
Félfülhatatlan a köhögés, rekedtség és elnyájkódás ellen. A számtalan hamisítást végett két csomagolás a valódi malátakivonati czukorkák védjegye (a feltaláló a rozkepe) kell főleg ügyelni. Kékesomagokban 60, 30, 15 és 10 kral.

Hoff János-féle koncentrált malátakivonati,
Mell- és tüdőhajók, idült köhögés, hurut és gégőfájások ellen. — Biztos siker, s igen kellemes szer. Palackonként 12 kral és 70 kral is.

Hoff János-féle maláta-csokoládé.
Testi- és idegrendszerben szenvedők gyűlöltének felettébb tápláló szer. Használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack elhasználatán után fejleményes egészség.

Fogadja ugy az ön, mint fejleményes hatású hánkkészítményét s még csak azon kis kérésben volna, jelent soraimat a legközelebbi bajorban szenvedők javára elkövetkedjék a nyilvánosság elő bocsátani.

Neuffhausen Goldschleggasse 28.

Mély tisztelettel
Platenk Franciska.

Bécs, 1883. szeptember 11.

Nem mulasztatom el önnek, a fejemet már négy hónap óta győtrő gyomorhurutnak okozó okát meggyőzően leírni a Hoff János-féle malátakészítményekről. Főleg sok mindenféle szer használt, de számos módon siker nélkül, míg végre egyszer az újsághoz véletlenül az ön előadottak hatására Hoff János-féle malátakészítmények hirdetését olvasta. Megkísérelte, s az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sörrel rövid használat után jelentékeny javulást élt meg a most a huszongyedik palack el